

målningar, hvilka tydligen hafva tillkommit relativt sent, blifva dessa bladslingor allt stelare och tråkigare; så i Edebo, som vi se på fig. 7. Förgäfves försöker målaren här upphjälpa ornamentets magerhet genom att upprepa det i ständigt samma enformiga figurer, hvilka likt ogräs sprida sig öfver hela hvalfven. Äfven grundformen förändras med tiden något och liknar mera en kvist med parvis rundade småblad.

Ornamentet återfinnes inom Sverige jämväl på ett litet altarskåp, som från ena Enhörna-kyrkan (Södermanland) kommit till Statens Historiska Museum¹; om det möjligen går igen äfven i Risinge och Råda kan icke ensamt med ledning af Mandelgrens kopior afgöras.

Äfven nere i Danmark kunna vi påvisa samma ornament. I Roskildes domkyrka hafva vi det i Kristian I:s kapell, hvilket invigdes år 1464 och antages jämväl vara måladt vid samma tid; väggarna äro alldeles fyllda af slingor, sammansatta af blad, hvilka närmast likna dem, som vi se på bilden från Knifsta. Ehuru i mindre utsträckning förekommer ornamentet på samma ställe i två andra kapell, Birgittas och S:t Laurentius', båda målade först 1511. — Att döma af planscherna i M. Petersens verk om de danska kyrkornas kalkmålningar och af i det danska Nationalmuseets arkiv befintliga kopior i färg af dessa har motivet ganska flitigt användts i flera kyrkor, som målats under 1400-talets senare hälft, så i Vordingborg och Thingsted samt i Elmelunde och Kjeldby på Möen, möjligen äfven i Draaby och Vallensbæk². I dessa

¹ Mycket sannolikt förefaller det ju att sådana skåp behandlats af samme målare, som dekorerat hvalfven; om jag dock icke här gått in på detta förhållande, så beror detta på, att en undersökning af de talrika altarskåpen icke existerar och fordrar för sig ett högst betydligt arbete. När detta, som man får hoppas, om icke allt för lång tid blir gjordt, kan samhörigheten diskuteras.

² Se Petersens anförda verk pl. XXI f., XXX—XXXIII med motsvarande text, särskildt s. 137 f. angående Vordingborg.